

Borda Réka

Nyúlverem*

VI. SZÍN

Volt valami visszafogott rángatózás nagynéném járásában, ami nem hagyott nyugodni a közelében. Minden bizonnyal már akkor megviselte őt a nyomibogyó, ahogy ő hívta. Ha elfelejtette bevenni, arról ábrándozott, hogy megöli a fiát és elássa a tujafák alatt.

Marcsi kézen fogott egyik nap, és lesétáltunk a Körös-torokra Janóval meg Lackóval. A Balaton helyett ez is megtette a gumilabda-automatáival és a bádogtetejű étkezdével, ami alá be-benyúlt a szél.

Pár éve cikkeztek róla, hogy a hirtelen támadt vihar egyetlen mozdulattal szakította fel a bódé tetejét, és csapta egyenesen neki P. Zoltán helyi lakosnak, aki azon nyomban belehalt a koponyáját ért csapásba. A rendőrség eljárást indított az egyedül élő üzemeltető ellen, aki viszont épp a vádemelést megelőző napon hunyt el, így hát tologatták egy ideig az ügyet, mígnem elévült, kártérítésre fogható gyanúsított nélkül. P. Zoltán gyermekei árván maradtak, és senkire nem tudtak haragudni, pedig nagyon szerettek volna. Egyikük gyógyszerész lett, a másikuk bádogos.

Az épület azóta is ugyanott áll, a repedezett tölgyasztalokat most is ugyanúgy ülük körbe a lángosozó strandolók, mintha sosem gondoltak volna a halálra. Aztán felállnak alul még nedves fürdőruhában, és foltokat hagynak maguk után, amiket megszárit a nap. Volt folt, volt strandoló, volt, nincs.

Marcsi összefogta a feje tetején a haját. Hasonlított egy helikopterre. Egyrészes fürdőruhájára rövid ujjú pólót vett, feneke apró bemélyedései megremegtek járás közben. Ismerős slágeret dúdolt. Leterítette a homokba a rajzfilmfigurás törülközőket, és a karjára dőlt szétterpesztett lábakkal, szusszant egyet. Csillámlott a napfényben fekete szőrzete, ami a combja tövéből nőtt. Biztos voltam benne, hogy a mosószivacs érdes fejét az ilyen feleségek fanszőréből készítik.

* (részlet)

Kedveltem nagynénemben, hogy viselkedésében szöges ellentéte volt az én szigorú, kimért nagyvárosi anyámnak. Mégis sajnáltam Janóékat, amiért senki nem készít nekik kakaót reggelente. Nagynéném egyetlen porcikáját sem nevelték aranykanalak között, és attól a perctől fogva, amikor elkelt a csongrádi templomban, már nem érdekelte, ételfoltos ruhában megy-e vendégségbe vagy nyitott ajtónál könnyít-e magán. Minden úgy volt jó, ahogy: természetesen, erőlködés nélkül.

A strandot kis fenekes, nagy pocakos férfiak és nagy fenekes, lógó mellű, bikinis nők, szaladgáló pucér gyermekek, szégyenlős kamaszok töltötték meg. Nagynéném bekent minket naptejvel, Janóra és Lackóra karúszót, rám egy fűzős úszómellényt adott, ami anyám bőrének illatát árasztotta. Megsimogatta az arcom, majd leteremtette Lackóékat, amiért, az úristen szerelmére, képtelenek egy helyben maradni.

A partra mentünk, leguggoltunk, belemarkoltunk az iszapba. Összeszorítottuk, és várat csöpögtettünk belőle. Lackó hordta nekünk a vizes homokot, de mindig rádobta a várra, ezért egy idő után már ellöktük, amikor építkezni akart. Nagynéném pár törülközővel arrébb olvasgatott. Néha odaköszönt egy ismerősnek, fület tépő nevetése még a zsvajt is keresztülszántotta. A napozók ilyenkor rosszállóan fordították felé a fejüket, és úgy rengett rajtuk a zsír a mozdulattól, mint a parton heverő rozmárokknak.

Aztán mikor legközelebb Marcsi felé pillantottam, nagyapám sétált felénk. Igen, azt hiszem, ez ugyanazon a napon történt. Úgy lépdelt a forró homokban, akár egy vén szuperhős. Egyes asszonyok lehullott falevél módjára rebbentek szét körülötte, míg mások puha hasukon billegve tekintettek utána a léptei nyomán támadt légörvényben.

Hogy lehet egy idős test ennyire ismerős? Hogy lehet egy ilyen ember részleteinek ismeretével élni? És hogy lehet, legfőképpen, hogy még ma is inkább játéknak képzelem a porcikáit, mintsem fegyvernek, ami a védtelen testre hat?

A test: fegyver. Se kezek, se lábak, se fej, csak a puszta törzs és a csípő, ennyi kell a hatásos hadviseléshez. A háborúban álló férfiak megerőszkolják az ellenség nőit, hogy kifejezzék a népen a fölényüket. Más helyeken szatírok mutogatják magukat, és magányos irodai dolgozók nyomják magukat neki a villamoson utazókhoz. A lőszer: nemi szerv. Hatása: trauma.

Hadat visel a test. Ha az elme nem teszi a dolgát, akkor nem szab gátat a nyers erőnek, és ezáltal megtagadja a civilizációt. Megverni a gyermeket, elhallgattatni a gyengébbet; kiélni rajta az indulatot. Úgy használni, mint az elfojtás nyúlványát, hogy tűnjön el, szívódjon fel végre, mint a titok, amit nem lehet elkergetni.

Míntha messziről figyelném, ahogy nagyapám a Körösben áll, és gyerekeket dobál a vízbe, ami épphogy a fürdőnadrágját nyalogatja. Janó sírt, félt a mély

víztől, nem akart játszani, de nagyapám odapírított neki, hogy ne buziskodjon, megfogta a nagylábujjánál és a csuklójánál, és messzire hajította. Janó lába és keze nyújtva, arca az ég felé, dobócsillagként fúródott a vízbe. Aztán a felszínre szíjpantotta az úszógumi, és ordítva szaladt oda a nagynénémhez, mire a környéken pihenők elnevettek magukat, hogy „ej, de eltörött a mécses,” és Marcsi is legyintett, hogy „hisztizik kicsit a gyerek, majd lenyugszik”. A felnőttek szemében színes cukorkák voltunk, amiket a vízbe szórtak, és amiket, mivel gyermekek, nem szabad kibontani, mert megülik a gyomrot.

Nagyapám a karjába vett egy lányt, megharapdálta a lábát, hamm, hamm, hamm, majd őt is a vízbe dobta. Eszter is rácsimpaszkodott a vállára, majd a hátán kapaszkodott fel a fejére. Szögegyenesen állt rajta. Akárhányszor próbálta őt kilendíteni nagyapám, hamar visszanyerte az egyensúlyát. Azt hiszem, abban a pillanatban dőlt el, hogy világbajnok légtornász lesz belőle. Egy már biztos: nagyapám sokak életét megváltoztatta azon a nyáron.

NAGYAPA Vigyázz, itt a puskám, lelőlek! (*Pisztollyá formálta a kezét, lőtt.*)

Eszter a szívéhez kapott és a vízbe csuklott.

Fáradt fény takarta be a strandot, mire vattacukrot kaptunk. Bajszot csináltunk belőle meg szemöldököt, és Lackóra tapasztottuk. Mi is ráhelyeztük nedves fenekünket a padokra, és elnéztük, hogyan ritkul a strandoló tömeg, ahogy fáradni kezd a nap.

Nem emlékszem a fiatalok testére, de az idősek aránytalanságát még ennyi év távlatából is fel tudom idézni. Mégsem tűntek ki a strand raszteréből, hiszen az ember színe is homok: ha magára néz, eszébe jut, hogy csiszolt, pöttöm, és egyedül végtelenül semmis.

Nagyapámhoz és nagynénémhez idővel egyre többen tévedtek oda. Sok nő megcsipkedte az arcunkat, sok nő hagyta, hogy nagyapám rácsapjon a fenekükre, és azzal, mint a nyerítő ló, tovább is állt. Aztán felsejlik Zoli bácsi és a felesége, akik pórázon sétáltatnak egy pulóveres tyúkot. Lelassítanak mellettünk, elvegyülnek. Zoli bácsi felszisszent egy dobozt, a felesége mellénk szegődik. Figyeljük a strandot meg a társaságot, nem beszélgetünk. Zoli néni egyik szeme az orrát nézi.

Nagyanyám nem volt pletykás, de azért ő is szeretett hallgatózni. Ő mesélte, hogy amikor egyik este kiderült Zoli néniről, hogy meddő, a következő reggelen már kancsalon ment a sarki boltba. Mások meg azt rebesgették, besúgó volt, aztán mivel túl lelkiismeretesen jelentett, jól odabiggyesztettek egy barackot a szemébe az új idők nevében. Én, mondjuk, nem tudtam, mi az a meddő, de abban biztos voltam, hogy én sem tűrtem volna, ha valaki sugdolózott volna rólam a hátam mögött.

Zoli bácsi átölelt egy fekete hajú nőt, és elszavalt neki egy verset, amit aznap írt. Ütemre paskolta a nő combját. Zoli néni ekkor egyszereziben ránctalanná változott, szemét tágra nyitotta, és hangok törtek fel a mellkasa közepéről.

Fel tudok állni a helyemről, és odasétálni elé, behajolni a gyönyörben áztatott arcába, megsimítani a haját és táncolni az énekére. „Sej, a fának is jól esik, de jól esik.” Mintha a tyúk is érdeklődve gubbasztana, és az asztal csűrhe, az egész strand, sőt az egész világ, mert Zoli néni fénylik, mint a Salamon töke. Mezítláb lépegetek, ugrálnak a fodrok a fürdőruhámon, csattog a díszes hajgumim, és minden megáll, kitárja a fülét ember, állat és fakéreg, és hagyja, hogy elárasszák a hangok a járatait. Szép, a lehető legszebb a naplemente.

Talán nem is volt igaz mindez. Úgy két éve láttam őket, akkor inkább tűnt úgy, hogy Zoli néni hordja a nadrágot. Húsos teremtés volt, mintha az addigra hajszálvékony Zoli bácsiból nyerné az életerőt. Tyúk sehol, bár feltűnően sok a kötött ruha rajtuk. Zoli néni csúnya volt, mintha baltával vágták volna a vonásait, semmi nem emlékeztetett arra, hogy egyetlen dal is örömet okozott volna neki valaha. Zavarba ejtő, nem? Hát de.

Hazafele egymást kergettük Janóékkal a még perzselő betonon. Nagyapám utánunk szaladt. Elkapott engem, belecincogott a fülembe, csiklandozott, és a vállára ültetett. A lábfejemet fogta és ugrándozott. Rövid, zsíros hajáról folyvást lecsúszott a kezem. Félttem, nagyon félttem. Marcsi nevetett rajtunk, Lackó is, Janó csendben sétált, egy faággal ütlegelte az utat. Nagyapám meg csak ügetett, szüntelenül dobált a vállán, soha nem ért véget a reszketés.

Furcsa mód élesen látom magunkat, ahogy nagyapám hangosan szipog a lábaim között. Dermedt vigyorába belefolyik a taknya, néha hátranéz, mintha valójában ő rohanna valaki elől, és mintha valahogyan, nem is tudom, hogyan, otthon teremnének, az ajtó csukva, fülel, és nedves tarkóján zöld moha nő. Sej, de zöld moha nő.